

FUNAMBULIST/Liza Penkova (kreation 2023)

Konstnärlig idé

Funambulist är en koreografisk reflektion kring liv i exil för tre dansare och två musiker till livemusik av Sofia Gubaidulina. Titeln anspelar på tillstånd av fysisk, mental och känslomässig uthållighet av kroppar i exil.

De första skisserna påbörjades 2018 som ett personligt emotionellt efterskalv av flyktingkrisen 2015. Begrepp som exil, verklig överklighet, gränser cirkulerade i min omgivning och jag hade behov av att besvara detta konstnärligt. Samtidigt upplevde jag Gubaidulinas komposition *Der Seiltänzer* live. Komponerat under Gubaidulinas emigration från Sovjetunionens fallande murar till Europas stabila mark kan verket tolkas som en balansgång över en avgrund i sökandet efter trygghet och identitet. Dessa två faktorer blev grunden till projektet.

Rörelseutforskningen utgår från kroppens vertikalitet och balans. Med fokus på ryggraden som den mest stabila men också den mest sköra strukturerna i kroppen, fördjupade jag mig i mekaniken som gör det möjligt att upprätthålla kroppen från kollaps och hur den mekaniken påverkar människan på fysiska, emotionella och sensoriska plan. Inspirerad av Gubaidulinas verk, med tydliga principer där musikern fritt tolkar partituret, överför jag metoden i koreografin och skapar specifika rumsliga indikationer och tydliga riktlinjer för improvisation. På så vis skapas ett koreografiskt partitur med utrymme för dansarens tolkning.

Tematiken är i allra högsta grad fortfarande aktuell. 2022 då kriget i Ukraina bröt ut blev för mig som växte upp i och som bevittnade Sovjetunionens fall innan emigrationen till Sverige, en smärtsam påminnelse om hur auktoritära system från förra århundradet kan återuppstå, kallblodigt skriva om historien och låta en bottenlös avgrund uppstå över en natt. Återigen miljontals människoliv på flykt. Återigen krig, liv i exil.

2022 beskrivs som ett historiskt rim till 1922 då konstnärer och politiskt inflytelserika personer tvingades till exil av Sovjets regim. I viljan att förstå samtiden har detta lett mig in i konstens arkiv. Som en del av min konstnärliga metod jobbar jag ofta med arkivmaterial som idémässig språngbräda. I sökandet finner jag material om 1920-talets emigration av europeiska konstnärer när de första tecken på den groende fascismen började bli kännbara. Jag har också funnit berättelser av samtida konstnärer från Latinamerika, Ostasien och Mellanöstern. Berättelser som jag vill fläta in i koreografin och förmedla som inspelad text, video-projektioner eller läsning inspelad/live.

I spåren av Gubaidulinas kamp mot en regim som ansåg hennes musik som "bullrig lera i stället för verklig musikalisk innovation", blir det tydligt för mig att arbetet med Funambulist i dagens politiska landskap blir min konstnärliga kamp mot tecken på nationalism och auktoritär politik. En påminnelse om hur skör demokratin är. Hur viktigt den är att värna för att människan, kulturen och konsten kan fortsätta inspirera och sprida kunskap, utveckla våra sinnen och självständiga åsikter.

Genomförande av projektet 2023

Arbetet under de första tre veckorna kommer handla om att vidareutveckla rörelsematerialet utifrån det förarbete som gjorts 2018-2022 där fokus låg på att sudda ut genre-uppdelning mellan musiker och dansare genom att involvera samtliga i både rörelseundersökningen och musikanalys. Vi kommer även att fördjupa oss i arkivmaterial och sälla ut berättelser/röster som jag vidare vill fläta in i koreografin i form av inspelad text, video-projektioner eller läsning inspelad/live. Detta skall utvecklas under de tekniska residensen tillsammans med en ljus/ljud designer (namn ej fastställt). Under de tekniska residensen utvecklas också arbetet med en scenograf. Idén bakom scenografin är att använda kvarlevor av material från äldre dekor och rekvisita. Scenografin skall genomgå en utveckling i samspel med dansarnas och musikernas partitur. Dramaturgiskt börjar verket i mörka skalor i både ljus och scenografin och genomgår en transformation mot en slags ljusare neutralitet. Från svart,grått, grus, smutsrosa, kroppsfärg mot kartong-beige-ljusgrått-silver-vitt. Gubaidulinas musik synliggör pianots och violinens aggressiva, våldsamma väsen. Kan vi med hjälp av scenografin förändra ett instruments syfte? Kan fiolens stråke förvandlas till ett vapen, flygeln till ett skepp, en kista eller ett

förfallet hus? En kostymdesigner (namn ej fastsällt) skall följa projektets utveckling enstaka dagar utspritt under arbetsperioden.

Tidigare research 2018-2023

De första skisserna påbörjades 2018 som ett personligt emotionellt efterskalv av flyktingkrisen 2015. Tusentals människor gående, stående, fallande, sittande, liggande i väntan på stabil mark. Begrepp som exil, verklig överklighet, gränser cirkulerade i min omgivning och jag hade behov av att besvara detta konstnärligt. Vid samma tid upplevde jag [Sofia Gubaidulinas *Der Seiltänzer*](#) live. Komponerat under Gubaidulinas emigration från Sovjetunionens fallande murar till Europas stabila mark kan verket tolkas som en balansgång över en avgrund i sökandet efter trygghet och identitet. Dessa två faktorer blev grunden till en rörelseutforskning.

Rörelseutforskningen begränsades till kroppens vertikalitet och balans. Stående och gång där jag undersökte spektrumet mellan stillhet och fall. Med fokus på ryggraden som den mest stabila men också en av de mest sköra strukturerna i kroppen, fördjupade jag mig i mekaniken som gör det möjligt att upprätthålla kroppen från kollaps och hur den mekaniken påverkar människan på fysiska, emotionella och sensoriska plan.

Under KID-residenset 2021 i Göteborg utvecklades idéer i arbetet med musikerna. Som en metod i att sudda ut genre-uppdelning mellan musiker och dansare, engagerade jag musikerna i rörelseundersökningen tillsammans med dansarna. Likaså engagerades dansarna i att analysera verkets partitur och musikernas rörelser. T.ex. kunde violinistens olika stråkrörelser eller pianistens sätt att utforska strängarna bli en indikation i dansarens koreografiska partitur. Musiktermer som *Rubato*, *Batutto*, *Glissando* eller *Ricochet* kunde överföras i kroppens rörelse. Andra sätt att skapa gemensamt rörelsematerial var att låta musikerna spela partituret utan sina respektive instrument. Deras förmåga att sakta ner eller dra upp tempot utan att förlora varandra gav en naturlig metronom i de tysta improvisationsdelarna. Musikernas öppenhet att ta del i rörelseutforskningen och improvisationerna synliggjorde möjligheten att bryta upp Gubaidulinas verk i olika delar, upprepa, pausa, etc.

Vilken publik? Hur sprids information om projektet?

Verket är riktat mot en vuxen publik som är intresserad av möte mellan rörelsebaserad danskonst och samtida klassisk musik. En publik som vill sätta sig in i verkets tematik från ett konstnärligt historiskt perspektiv. Dock skulle detta lika gärna kunna vara en vuxen- som en

yngre publik, beroende på intresse och engagemang i frågor kring liv i exil. Med det sagt så kommer det främst att vara vuxen publik som verket vänder sig till.

För att skapa intresse kommer processen att publiceras löpande på hemsida och sociala medier. Jag ser möjlighet att också nå ut till en publik som har erfarenhet av exil men som inte har direkta kopplingar till den konstnärliga fältet.

I samband med föreställningen vill jag organisera workshop öppen för utövare och icke utövare. Workshopens syfte är att ge inblick i metoder bakom rörelseutforskningen och samarbetet mellan musikerna och dansarna. På detta vis låta publiken komma närmare den samtida dansen och den samtida klassiska musiken och förhoppningsvis upptäcka det som ett sätt att reflektera kring omvärlden och vår plats i den. Under workshopen kan publiken exempelvis få tillfälle att bli bekant med hur musikerna tolkar Gubaidulinas partitur och hur partituret i sin tur påverkar de dansarnas rörelsespråk.

Då verket är ett samarbete mellan dansare och musiker, skapar det möjlighet att nå ut till bredare publik genom att, utöver olika dansfestivaler, söka sig till Samtida Musik festivaler i Sverige och Europa efter premiären.

Konstnärligt team

Liza Penkova, koreograf, Göteborg

Beda Åsbrink, dansare, Göteborg

Joel Fritzon, dansare, Köpenhamn

Natalia Drozd, dansare, Göteborg

Dejana Sekulic, violinist, Bryssel

Nao Momitani, pianist, Liège

Onofrio Cillemi, scenograf/arkitekt, Göteborg

Kostym och Ljus/ljud-design fastställs i maj 2023.